

HASTANELERE, OKULLARA KIRSALA KATMERLİ ZAM

Dağıtım şirketlerinin teklifi üzerine, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK) onayı ile bugünden geçerli olmak üzere yürürlüğe giren yeni elektrik tarifesiyle kamu yararına uygulanan tüm sübvansiyonlara son verildi. Buna karşın özelleştirilen dağıtım şirketlerine yeni kaynaklar yaratılırken, henüz devredilmemiş dağıtım kuruluşlarının ihalesine girip ihale bedelini ödemekte zorlanan şirketlere vatandaşlardan tahsil edilecek tarife garantisizle kredi bulma olanağı sağlanmaya çalışılıyor.

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) Yönetim Kurulu, ekim ayından itibaren geçerli olacak elektrik zamlarına ilişkin tarifeler üzerinden yaptığı incelemeleri ve değerlendirmelerini 1 Ekim 2011 tarihinde yaptığı yazılı basın açıklamasıyla kamuoyu ile paylaştı. EMO açıklanan tarife üzerinden yaptığı inceleme sonucunda, resmi okullar, resmi yurtlar, resmi kurslar, resmi üniversite, resmi yüksekokul, resmi sağlık kuruluşları, spor tesisleri, müzeler, vakıflar, dernekler, hayır kurumları kültür balıkçılığı ve kümes hayvanları çiftlikleri için uygulanan tarife; kalkınmada öncelikli illerde meskenler için uygulanan tarife; içme ve kullanma suyu ile

tarımsal amaçlı soğuk hava depoları tarifesindeki kamu yararına sübvansiyonların ortadan kaldırıldığını tespit etti. Elektrik tarifesinde Diğer 1 grubunda yer alan resmi okul, hastane, sosyal ve kültürel alanlar, dernek ve vakıflar için uygulanan tarifeye yapılan yüzde 18.92 oranındaki zam ile konutlara yapılan yüzde 9.58'lik zammın neredeyse 2 katı zam yapıldı.

Kalkınmada öncelikli iller kapsamında yer alan geri kalmış illerdeki konutlara uygulanan sübvansiyon da yüzde 18.21 zam yapılarak, tamamen kaldırıldı. Böylece kalkınmada öncelikli illerdeki meskenler de diğer meskenlerle aynı tarifeden elektrik kullanmak zorunda kalacaklar.

Elektrik tarifesinde Diğer 2 grubundaki tarifeden yararlanan içme ve kullanma suyu ile tarımsal amaçlı soğuk hava depoları da yüzde 18.71 zamlı yeni fiyatlar üzerinden elektrik kullanabilecek. Bu durum özellikle içme ve kullanma suyu için belediyelerin elektrik faturasının yükselmesine ve vatandaşın ödediği su bedelinin de doğrudan zamlanmasına yol açacak.

Çiftçilerin yaz ayları boyunca küçük yerel gazetelere yansıyabilen elektrik faturası ödeme güçlükleri ise yeni tarife ile daha da katmerlenecek. Tarımsal sulamaya yüzde 10.98'lik zam kış ayları nedeniyle çiftçilere bugünden yansımayacak olsa da yaz aylarında bu yükü çiftçiler üstlenmek zorunda kalacak.

Yeni tarifenin diğer görünmeyen yüzünü ise sokak aydınlatmasına yapılan zamlar oluşturuyor. Vatandaşların, elektrik faturası aracılığıyla ödediği yüzde 5'lik Belediye Tüketim Vergisi'ne rağmen, dağıtım özelleştirmeleri için aydınlatma bedelinin yükü Hazine'ye yıkılmıştı. Böylece dağıtım şirketlerinin belediyelerden tahsilatla uğraşmamaları, Hazine üzerinden garantili tahsilat yapmaları sağlanırken, vatandaş ise Elektrik Tüketim Vergisi yanında ödediği genel vergiler mahkum kılınmıştı. Hazine'nin aydınlatma bedellerini üstlenmesiyle birlikte Hazine'den şirketlere yapılan aktarımlar da giderek arttı. Bu artışın da yeterli görülmediği son tarife yapılan zamdan anlaşılıyor. AKP Hükümetleri döneminde elektriğe yapılan zamlar incelendiğinde meskenlerle ya eşit ya da meskenlerin altında tutulmuş olan aydınlatma zam oranları, bugünden itibaren geçerli olacak tarife ise oldukça yüksek tutuldu. Konutlara yüzde 9.58 zam yapılırken, aydınlatma yüzde 13.84 zam gördü.

Ekim 2011'den itibaren geçerli olan yeni tarife ile konut kullanıcılarının elektrik faturalarına 4 yılda kümülatif olarak yapılan zam da yüzde 88.80 oranına ulaşmış oldu.

4 kişilik bir ailenin en asgari düzeyde yaşam standardı esas alınarak, 230 kilovat saatlik aylık tüketim yaptıkları göz önünde bulundurulduğunda, faturalarının Eylül 2011'e göre Ekim 2011'de 6 TL artarak 68.70 TL'ye yükseldiği görülmektedir.

Elektrik tarifesine ilişkin bilgi ve değerlendirmelerin ardından EMO açıklamasında yapılan zamlara ilişkin olarak şu değerlendirmeye yer verildi:

"Elektrik Mühendisleri Odası, elektrik alanında yapılacak özelleştirmelerin 'kaliteli, ucuz ve güvenli elektrik sağlayacağı' iddialarının 'ideolojik' olduğunu ve kamu yararı gereği temel bir hizmet olan elektrik üretim, iletim ve dağıtımının kamu eliyle sunulması gerektiğini bugüne kadar defalarca dile getirmiş ve uyarılarda bulunmuştur. Ancak siyasal iktidarlar elektrik alanını piyasalaştırma girişiminden vazgeçmemiş, elektrik üretimine yatırım yapmaktan kamunun alıkonulmasının ardından AKP hükümetleri döneminde de hızla elektrik dağıtım bölgeleri özelleştirilmiş ve bu sürecin devamı sağlanmak üzere elektrik tarifelerine sürekli zam yapılmaya başlanmıştır. Ne yazık ki özelleştirme ihalelerinde 'paralar geliyor' diye kimilerinin yüzlerini güldüren rakamlar, bugün elektrik tarifelerine acı bir şekilde yansımaktadır. Üstelik bu zamlarda kamu santrallerinin payı da bulunmamaktadır. Nitekim Elektrik Üretim A.Ş zam yapmadığını açıklamıştır. Tüketicinin yarısını karşılayan TETAŞ fiyatlarına ise Ekim 2011'den itibaren yüzde 19.40 zam yapılmıştır. Bu zama da doğalgaz fiyat artışlarının neden olduğu iddia edilmektedir. Zammın tamamı doğalgaz fiyat artışlarından kaynaklanıyorsa bu durumda kamunun santralleri üzerinden zammın düşük tutulduğu ortaya çıkmaktadır. Elektrikte üretim özelleştirmelerinin de yapılmaya çalışıldığı düşünüldüğünde, kamunun elindeki santraller da devredildiğinde zamları bir nebze olsun kontrol altında tutacak bir aracın da kalmayacağı anlaşılmaktadır. Hükümet elektrik alanındaki piyasalaştırmanın yarattığı yatırım açmazı ve arz sıkıntısı nedeniyle sıkışmış durumda olup, Afşin Elbistan linyit rezervlerinin kamu-özel ortaklığıyla enerjiye dönüştürülmesine yönelik çalışmalar yürütüldüğü açıklanmaktadır. Ne yazık ki böylesi bir tercih de baştan yanlış politikalarda ısrarın devam ettiğini göstermektedir. Yurttaşlar için gereksiz görülen destek ve sübvansiyonlar, sermaye söz konusu olduğunda 'Enerjiye ihtiyaç var, ancak bu yatırım için kamunun parası yok' söylemiyle, son kertede ise kamunun parası kullanılarak devreye alınmaktadır. Yıllardır özel sektörün yatırım yapmaktan kaçındığı bilinirken, kamunun payanda yapılacağı kamu-özel ortaklığı gibi sözde yöntemlerle sorunların çözülemeyeceği, kamu zararının daha da artacağı konusunda uyarıda bulunmayı EMO olarak görev sayıyoruz. Elektrik alanında krizlerle karşılaşmamak için kamunun acilen inisiyatifini yeniden ele alması gerekmektedir."

Asgari Yaşam Standardına Göre Bir Ailenin Aylık Elektrik Tüketimi				
Harcama Kalemleri	kWh	2007 (TL)	2010 (TL)	Ekim 2011 (TL)
Aydınlatma	66	10,42	17,98	19,70
Buzdolabı	70	11,05	19,07	20,89
Fırın	24	3,79	6,54	7,16
Televizyon	22,5	3,55	6,13	6,72
Çamaşır Makinesi	15	2,37	4,09	4,48
Bulaşık Makinesi	13	2,05	3,54	3,88
Ütü	10	1,58	2,72	2,98
Süpürge	5,5	0,87	1,50	1,64
Saç Kurutma Makinesi	4,4	0,69	1,20	1,31
TOPLAM	230,4	36,36	62,76	68,77

1 Ekim 2011 Elektrik Zammı Tablosu			
1 kilovat saat elektrik bedeli	Zam Oranı (%)	01.01.2011 (Kuruş)	01.10.2011 (Kuruş)
Sanayi-Çift terimli	19,14	16,136	19,225
Sanayi-Tek Terimli			
Orta Gerilim	9,12	18,434	20,116
Alçak Gerilim	10,02	19,522	21,479
Tarımsal sulama	10,98	18,620	20,665
Ticarethane	0,59	25,238	25,386
Diğer 1	18,92	20,316	24,159
Diğer 2	18,71	20,941	24,860
Mesken	9,58	21,659	23,734
Şehit aile. ve muh.gazi	0,09	13,872	13,884
KÖİ Mesken	18,21	20,078	23,734
Aydınlatma	13,84	19,904	22,658
*İletim, dağıtım, perakende satış, sayaç okuma, kayıp ve kaçak dahil, vergi ve fonlar hariç tarife.			

Konut Faturası-1 kWh (Fon, vergi ve hizmet bedelleri dahil)		
Tarife Dönemleri	Kuruş	Yüzde
Aralık 07	15,81	
Ocak 08	18,90	19,5
Temmuz 08	22,87	21,0
Ekim 08	24,69	7,9
Ocak 09	24,93	1,0
Nisan 09	24,53	-1,6
Ekim 09	26,93	9,8
Ocak 10	27,24	1,1
Ekim 11	29,85	9,6
4 Yıllık Kümülatif Zam Oranı (%)		88,8